

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

הכשרת די"ש וואשער

בשנה פשוטה שנת פרשת זו היא תמיד שנת הגדול, וכתב המשנ"ב (סי' תכ"ח ס"ד צצה"ל בשם האבודרהם) דה"ט, דדין מריקה ושטיפה (דהיינו הגעלה) מופיע בפר' זו, שתמיד מגעילים כלים לפני פסח. ובפ' מטות מופיע דין גיעולי כלי מדין, וכחוב שמה, כל דבר אשר יצוא צאש ... וכל אשר לא יצוא צאש תעזירו במים, ומאותו הפסוק למדנו דצאיסורא בלע הכלל הוא דכזולעו כך פולטו, בנגוד למריקה ושטיפה (דפ' זו) ששמה המדובר הוא בהיתרא בלע, ותמיד סגי בהגעלה (גמ' ע"ז דף ע"ו). ובדי"ש וואשער"ר שהחמץ (או הטריפות) נבלע ע"י עירו מהמים הרוחחים אל תוך הדפנות ואל תוך הסל, שפיר אפשר להכשיר צאותו האופן. ואף שבכמה ממכשירים אלו יש תערובת של חומר של חרס (שלא מועילה לה הגעלה), מקובל אלל הפוסקים שאפי הכלי נקבע ע"פ רוב החומר, והרוב אינו מחרס.

ונכון שהגה"צ רמ"פ ז"ל רצה להחמיר (משום חומרא דחמץ ולא לענין שאר טריפות) שלא להגעיל כלי של פלאסטיק, למעשה לא נתפשטה הנעתו, וכנראה שלא נתקבלה, והמקובל הוא שמגעילים כלי פלאסטיק אף לפסח. ובשעתו החמיר הגרמ"פ שלא להגעיל הסל ששייכים בו הכפות והמזלגים מפני שבזמן ההוא היו עשויים נקצים קטנטנים מאוד בקופסא שבסל, וא"א לנקר את כל הצעין מתוך הנקצים הקטנטנים, כמו בצנפה וכברה (עי' רמ"א לשו"ע או"ח סי' תנ"א סי"ח), אצל בזמנינו אין עושים כן, ואין שמה בקופסא שום נקצים קטנטנים, ושפיר אפשר להגעיל הדי"ש וואשער"ר, אם אין בו זכוית שמנהג האשכנזים (רמ"א סי' תנ"א סע' כ"ו) שלא להכשיר כלי זכוית לפסח, ואפילו אם רק חלק מדופני הכלי עשוי מזכוית אין להכשירו. אכן הגעלה צאופן זה מיוסדת על כמה קולות ובשנים כתיקונם אינו מן הנכון לסמוך על הנ"ל.

Regarding the use of a dishwasher that was used for Chametz. If all of the material of the walls of the dishwasher are metal, even though the metal may contain a certain percentage of porcelain, since the metal is the majority we can kasher the dishwasher for Pesach. (Ashkenazim have a Minhag to not kasher glass utensils for Pesach, therefore even if only part of the inside wall or door of the dishwasher consists of glass Ashkenazim would not kasher). To kasher a dishwasher one must first wait 24 hours without using the dishwasher. Then one should run the empty dishwasher on a full cycle. The cleaning cycle should be run with just water burning hot water and no detergent. (If many people in the home are using hot water at that time then the water in the dishwasher may not be hot enough).

The custom for Ashkenazim is that a kashering should only be done in order to remove the status of something that is Treif or Chametz. However, this should not be done in order to make a vessel that is dairy into Pareve or a meat vessel into Pareve.

In general, the kashering of a dishwasher in this manner relies on a number of leniencies and in years where there is no great need one should not rely on this approach.

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

מנהגי הלצור בשעת הדחק

משך כל הדורות נהגו בכמה וכמה מדות חסידות, משום חומרא דחמץ, לדקדק לאכול רק מצות שמורה כל הפסח וכיוצא ב, והשיטה המקובלת בשו"ע י"ד (סי' רי"ד) היא כדעת בעלי המוס' (שהביא הר"ן לנדריס פ"א:) שמנהג טוב מחייב מדרבנן מטעם נדר, וכמו שיש שזועת היחיד ויש שזועת הציבור (השוה גמ' סוף כתובות - ג' שזועות השזיע הקצ"ה - השזעתי אחכס בנות ירושלים וגו') כמו"כ יש מנהג היחיד ומנהג הציבור. וכל יחיד המשתייך לאיזו קהילה, מחוייב ליזהר במנהגי אותה הקהילה. ויחיד שקבל על עצמו מדת חסידות ורוצה לחזור בו מהנהגתו מכאן ולהבא צריך התרה צ"ד. אכן עיי"ש בדגול מרצבה (לסי' רי"ד) שאם אירע שעת הדחק חד-פעמית, ואינו רוצה לחזור בו מכל וכל מהנהגתו, זה מוצן מאליו, שכל זה היה כלול ב"נדרו" מלכתחילה, דבנדריס הלוך אחר לשון בנ"א, ואחר כונת הנודר, ופשטות הנהגתו במדת החסידות הייתה, דהיכא דאפשר ינהוג כן, וממילא א"צ לזה התרת נדריס, ולכשיחזרו הדברים לקדמותם להיות כשנים כתיקונם, צדעתם להמשיך במנהגם וצמדת חסידותם. ומה"ט נהגו בכל המקומות שצשנת צרות שלא היה מספיק מצה לאכול, היו הגדולים מתקצנים יחד להחיר קטניות, דהוא ג"כ רק מטעם מנהג ומוצן מדבר מאליו שצשעה"ד לא היה צדעת הקהילות מלכתחילה לנהוג באיסור, והתקצנות הרבנים היה רק בכדי לקבוע שיש באמת שעה"ד, [וראה בקו' מסורה חו"ב ה' עמ' י"ב].

ושמעתי מעשה שהיה מלפני ארבעים שנה, שצחור אחד נסע מנוף יארק ללמוד בארץ על שנה, ולא חזר למשפחתו על פסח, והוכרח לאכול אצל משפחתו שמה שלא היו נוהרים בגעבראק"ם, ומנהג משפחתו בנ"א יארק היה ליזהר בזה, ויעלו לו שיעשה התרת נדריס, ולדעתי אין זה נכון. חדא, כדגול מרצבה הנ"ל, ושנית כשיחיד מקבל נדר (או מדת חסידות) על עצמו, והוא בעל-הנדר, יכול הוא לצוא לצ"ד ולצקש התרה, אצל במנהג המשפחה או מנהג הקהילה (שאליה הוא משתייך), שאין היחיד הזה בעל-הנדר, איננו הצעלים לצקש התרה, ולשון הגמ' הוא תמיד ש"נשאלים" על הנדר, דצעינן שבעל-הנדר יצוא לצ"ד לשאול מהם ולצקש מהם ההתרה.

וכל כיוצא ב"אין צריך התרה, שהמנהג הפשוט הוא שממתיינים כמו שש שעות בין אכילת צשר לאכילת גבינה, אצל היות שהוא רק מנהג, ואינו אפילו דין דרבנן, דצריא שיש לו מיחוש בעלמא כבר אפשר להתיר, (ח"ס הו"ד צפ"ת ליו"ד סי' פ"ט סק"ג), וה"ה במנהג געבראק"ם, שצשעה"ד גדול מעולם לא שמענו שצריך התרה, מהני תרי טעמי הנ"ל.

Regarding the observance of Minhagim and stringencies during times when keeping these practices are difficult. Generally, if one wants to discontinue observing one's Minhagim and stringencies it would require annulling the vow, Hataras Nedarim. However, if a person is in a situation where they would like to continue following their customs and now circumstances have made it difficult to keep the Minhag for the time being, then it is understood that under difficult circumstances the practice of the stringency should not apply. Therefore, one can suspend the practice of the custom or stringency without annulling the vow with Hataras Nedarim. When the circumstances return to the way they were before the crisis then the individual should continue practicing their customs as before. It is important for individuals and families to ask their rabbi what is a Din (a real law) and what is a Minhag, a custom.

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

ציעור חמץ

כשהשנים כתקונם נהגו (כצר מזמן התנאים) לקיים מצוה זו בצריפה. ובכמה קהילות עושים מדורה גדולה, והכל צאים וזורקים את חמצם אל תוכה. אכן בשנה זו, שסכנה היא להתאסף חבורת אנשים, ואם כל אחד ואחד יעשה מדורה לעצמו יש לחוש שזה גופא יגרום לסכנות של שריפה, ועוד, במדורה קטנה קיימת אפשרות שרק ישרף החמץ על פניו מצחוץ, ומצפנים ישאר עדיין ראוי לאכילה. ועוד שצריכים לזיזר מאנטטישמיות, שלא יראו השכנים הנכרים שכל אחד ואחד מהיהודים שורף את חמצו בפומבי, כאילו לא קרה שום דבר, וכאילו אין לנו משתתפים בהצטר מחמת הדת שלנו, וכאילו לא איכפת לנו בצרת כל העולם כולו.

ואולי הענה היא שלא להשזית כ"כ חמץ (דמעיקר הדין סגי בכזית לקיום המצוה), ועל השאר ימנו את הרצ כשליח למכור עזרם, ולקיים מצוה תשזיתו שלא בצריפה, דמעיקר הדין קיי"ל כחכמים דר' יהודה (במשנה ר"פ שני דפסחים) דהשזיתו בכל דבר, ולעשות כמו שעושים כשע"פ חל להיות צשצת כשזורקים את פתיחי החלה אל תוך האסלל שזצית הכסא, ושוטפים את המים, וזה דומה למפרר וזורה לרוח או מטיל לים.

It has been our custom that Chametz should be destroyed on Erev Pesach by burning it. Many communities have made controlled public Chametz burnings for the sake of fire safety. However, during these times it is not safe to gather. On the other hand there is a real danger of people making their own fires on their property. In addition, when people make small fires the heat is not intense enough to burn the Chametz all the way to the center and sometimes people are left with edible Chametz that they did not realize was still there. Finally, we must also be careful of the public perception that Jews are going about their business as usual and conducting their affairs in public while the rest of the world is confining themselves to their homes. It could appear as if the Jewish people are not sharing the burden and pain with the rest of humanity because of our religion.

Perhaps the best advice would be to limit the amount of leftover Chametz we have in our possession on the morning of Erev Pesach. And the small amount of Chametz (no more than a k'zayis is needed) should be crushed into tiny particles, so as to not clog the plumbing, and flushed in the toilet. This would also fulfill the directive of Chazal.

צבי שכטר
ר"ח ניסן תש"פ

For further halachic inquiries please email ravschachter@gmail.com